

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБУН
КАБЫАТА

КАБЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 125 (7766) ★ 1994 сыл алтынны 25 күнэ. Олтуорунуук ★ Сманата — 146 солкуобай 15 харчы

Кыстыкка ким хайдах киирдэ? СҮӨНҮ АХСЫН — 14 ЦЕНТНЕР

«Мындааайы» табаарыстыба бийылгы дааны кыстыкка атыттардааар лаппа ордук. Учүгэйи үчүгэй баһыарыны, үрдүгү өссө үрдүк кучарарыны, биялгыи суоттааһынынан, коллентивнай хаһайыстыбаларга биер усулуобунай төбөҥө 10,6 центнер дороххой аһылык тиксэр эбит буоллааһына, «мындааайыларга» 14 центнер тиксэр.

Табаарыстыба түөх да эгэ-даага суох бийылгы кыстыгыи булан олоорор, үлэлиир. Ол туһунан зоотехник М. Д. Седлашцева кэпсир:

— Бийыл 6 хотонунан кыстыгыи — 3 ыанныи, 2 борооску уонна субан хотоннорунан. Сага төлөтүнүк үлэҥэ киирдэ, онно билигин борооскулар тураллар. Калар сылга элбэх төрүөбү күүтэбит. Иккүс-түөһү сүөһүгү, урунук курдук, үлэлэтэ олооробут. Онуоха үс техник-осеменаторы тутабут. Кииилэри таһынан нэһиликтэ сүөһүгү сэмэлэччиини көрдүбүт. Сэмэлэччи элбэи иһэр, сэмэлэччи кэпсир чинчилээх. Угаситинэн, 90-ча тыһааһы бийыл да өрүс унуор сайылалтыбыт.

Сүөһү аһаа бу кыстыкка ордун үчүгэй хааччыллылаах. Кормовой балан көрдөххө, табаарыстыба кыстыгы 1637 тонна дороххой аһылыктаах буолла. Ити иһиттэн общест-

веннай сүөһүгэ 1363 тонна тиксэр, онтон уратыта эбии төлөбүргэ угулуна. Сылга 5238 тонна бөлөмнөн, ити, балансаа таһаардааха, 4528 тонна. Бурдук үүнүүтүтүн 185 тоннаи сүөһү аһааар туттурхпүт. Ону таһынан сааскы павитациянан кэпсиртэн 180-ча тонна комбикорм ылбыллыт баар. Итилэри барыларын холбоон биер усулуобунай төбөҥө 14 центнер, сылгы баһыгар 11 центнер тиксэр.

Күһүтүгү уотуута 100-чэ сүөһүнү туруордубут. Эрдэ 200-чэ сүөһүгэ былааннаммыһыи аһаарынан сарбыдыбыт. Төбө дүөтэххө, сайыгыи өртүгэр туттуубут элбэх. Мааскабай өлөрүүгэ өссө 100-чэ сүөһү туттарыллыла. Итинэн бийылгы сым-

лаах эт былаана, 100 тонна, туоларыгар саарбах-таммат. Эрдэ былаан аһаарын курдук туттарыллыт турар. Үүнүк үлэ эмэс кулааһа суох курдук. Сылга кыстыгыи контрактирдыт 600 тонна этэ, итинэн 520-чэ тонна аһаарылар турар. Мэчирэп аһаарыгар элбэх үүт ыанна.

Үүт сыматын табаарыстыба бийылгыи ылан, элбэх чинчиллэри онгоһуну-бүт. Сүөһү мааскабай өлөрүүтүн эһистэ сыматыахпыт. Онно бөлөмнөнүн үлэ барда. Бастааы тэрэһини-мит буолан сүрдээх эппиэтинэстээх. Батарыытыгар нуорат тарытталарын кытта кэпсиртилээхпүт. Бу дьаһал сөптөөбүн көрдөрдө. Сайыгыи өртүгэр астаммыт аһаарыи олоорута аһыыга барыта. Нэһиликтэ дааны үрдүтүн буолан тиксэр. Уонсайынан, нэһиликтэиин, нэһэ хаһайыстыбалаахтары таһаарыстыба туора көрбөт, ойуу сатыыр. Бийыл бурдуктан да, сиилэстэн да матарбатыбыт. Хаһаайыс-

тыба аһын 3-түү тонна сиилэи, 5-тин нуул туорах бурдугу элүүлэтибит. Кыстык аһаарыгар бэйэ маһааһыныи нөүө аһыыга аһым, сүөгэй уонна чөчөй тахсыа.

Кэмэ да буоллаа, кыстыкка үүт-ас сайыгыи та буолбатах, таһаары түстэ. Ити өрөөри сыл аһаары 9 айыгар биер фуражнай ынахтан маһыи үс ыан-ныһыи 2000-лаах киир-биии аһаарыта. Бу үрдүк көрдөрүүгө өссө табаарыстыба үрдүнэн сыл түмүгүнөн ыларбыт динбит.

Сүөһү көнүгүнэн алуутта аһаарыт, Ордун ыччат сүөһү охтор. Аһаарыи м-тар тарданнар 40-тан тахса киирэйбитин туттулар. Быдырыи хаһаайыһаах м-тар тарданнар ирдэбил оһорбуһу эрээри, биер да киии суутунай эппиэтинэскэ тардыллыбатаа. Быыл бийыл сылдыар ыт үксэтэ.

Мантан аһын иһи оннук диксинэре табаарыстыба кыстыкка тэрэһини-мит, үлэтигэр суох курдук.

Кэпсэттэ
С. СМЕРНИКОВА.

Резонанс Ассоциация сылаас хоннобу көрдөөбөт

Бу дьыл алтынны 15 дьара буолар. Ыстатыйаа күнүгэр «Сага олох» хаһаайыстыбаларыи ассоциация сылаас хоннобу көрдүүр» дьыл ыстатыйааа курдук өйдөбүл бэрилли-сөбүлэспэт өртүгэр быһаарыи биерэи каадалаа-бынан аһаарыи.

Улуус кииини баһынай хаһаайыстыбаларга бэйэлэ-рэ ассоциация тарыи, ту-һунан сиргэ контуораланаи.

Биллэн турар, бөһүөлөк үлэлэи кэлиилэр. Ол эрээ-ри баһынай хаһаайыс-тыбалар бэйэлэ-рэ киллэрэр усууустара кыратынан босхоломмут үлэиттэри тутан үлэлэтэллэ-ре ыра-хан буолан испитэ чуолкай. Онон сэлэиинэ дьаһал-та, киирэр этиилэргэ оло-буран, баһынай хаһаайыс-тыбаларыи салаллар струк-тураларыи санаатан ула-рытан тарыи-гэ боппуу-бу көтөхпүтэ. Нэһиликтэ-гэ баар баһынай хаһа-йыстыбаларыи ассоциация-ларыи курдук дьаһалта иһинэн тарыи-гэ сүбэлэ-сиппит. Онон баһынай хаһаайыстыбаларыи өртү-лэриттэн ханнык да сылаас хоннобу көрдөөбүн буол-банна; көннөрү салаллыи структуратыи уларытыи бы-һаарыи өйдөнүлүөх-тээх.

Кырдьык, дьаһалта иһи ассоциация тарыи-гэ биер хаһаайыстыбаларыи боппуу-бу баар. Ол Чурапчы бөһүөлэгиин иһинэи баа-һынай хаһаайыстыбаларыи боппуу-бу баарыи, нэс тө-ассоциациятыи расчотнай счота, урунку оройуон ас-социациятыи хаалыт баһа-буолан, ити счотка нэһи-лэр, сага истэн соһулар дьаһалта баһылыта.

Онон, түмүктэи эттэххэ, ыстатыйаа этиллэрии кур-дук, Чурапчы бөһүөлэгиин баһынай хаһаайыстыба-ларыи ассоциация сылаас хоннобу көрдүүр буолбакка, ыстатыйаа өйдөнүлүөх-төтөрүтүн, бийылгыи үлэ-хамнаһын түспэрар туһу-гар сага салаллыи струк-туратыи тарыи-гэ суол-нис көрдөөбүнэ буолар. Бу боппуу-бу дьаһалта өр-түгэр баар. Ол Чурапчы бөһүөлэгиин иһинэи баа-һынай хаһаайыстыбаларыи боппуу-бу баарыи, нэс тө-ассоциациятыи расчотнай счота, урунку оройуон ас-социациятыи хаалыт баһа-буолан, ити счотка нэһи-лэр, сага истэн соһулар дьаһалта баһылыта.

Кырдьык, дьаһалта иһи ассоциация тарыи-гэ биер хаһаайыстыбаларыи боппуу-бу баар. Ол Чурапчы бөһүөлэгиин иһинэи баа-һынай хаһаайыстыбаларыи боппуу-бу баарыи, нэс тө-ассоциациятыи расчотнай счота, урунку оройуон ас-социациятыи хаалыт баһа-буолан, ити счотка нэһи-лэр, сага истэн соһулар дьаһалта баһылыта.

А. САРГЫДАЕВ,
дьаһалта баһылыта.

Аһаарыи ийэлэр оһолоругар пособие үрдэтиллэр

Саха Республикатыи Президентэ Михаил Николаев 1994 сыл алтынны 15 күнүгэи 885 №-дөөх Ыһааһынан аһаарыи оһолорун материалнай усулуобуларын өкүүр сыалтан уонна Ийэ күнүн быһаарыиыиытааһыиынан сибээстээн уурда:

1. 1994 сыл сэттинин 1 күнүтүн аһаарыи оһолоругар уонсай биер аһаарыи пособиени иһит-төгүт үрдэтэргэ.

2. Саха Республикатыи Пенсиейнай сулуусатыи департамена пособие үрдэтиинэи сибээстээн бу Ыһаах 1 п. сөн түбанинэри 1994 сылга эбии үбү-лэһини оһороругар.

3. Саха Республикатыи Правительствота 1995 сылтан республика бюджетттан пособиени үбүлэ-һини иһорүгэр.

УЛАХАН СПЕЦИАЛИСТАР КЫТТАЛЛАР

ДЬОКУУСКАА. Ал-Россия акушер-гинеколог-тарыи ассоциациятыи пре-зидэнтэ Владимир Серов, РМА сүрүннүүр научнай үлэһитэ доцент Адыи Дю-геев уо. д. а. улахан спе-циалистар кыттыиыи ылааллар.

СНА.

Ынах кутуругун тутан ыраатыахпыт дуо?

Саха нуруота былыргыт-Тыа оһото былыр да, бийыл аһыи оһоттардыи ханыи-тан ынах, сылгы иһитинэи-лээх буолан баччаагыи ха-мнаһыи билэи-көрөи ула-дирэи нуруот быһылыиынан оһорон, үлэлэи кэллэ-э, тыи нуруугун тутан тахса баһынай хаһаайыс-

тыбалар тарыи-һиллэр. Кииилэр бары кэриэте эти, үүтү оһороллор. Бунаһыи тарбахха баттанар сиии-иинэ иһитинэи, хортуоп-пуйу, бурдугу үүнэриинэи дьарыктанан эрээччилэр бааллар. Оттон ити, үүтү батарыи, астааһыи да боп-пуу-бу баарыи, нэс тө-ассоциациятыи расчотнай счота, урунку оройуон ас-социациятыи хаалыт баһа-буолан, ити счотка нэһи-лэр, сага истэн соһулар дьаһалта баһылыта.

Тыа сиригэр дааны про-изводстаа араас көрүи-рин киллэригэ, сайыи-арыиыи хорсуннун аһаарыи эрэ истаһитинэи рынок сь-һамнаһыиыларыи сөп-төөх суолу-иини тобулу-уохтаахпыиыи билиги олох эодуулар.

П. СЫРОВАТСКАА.

Хаартыскаа: бу ынах кууругун тутан турар ы-ра уолчаи иһини нэки-лэ сыдыи, киии буолуута, олох сайдыиыи кытта тэи-гэ ылар хардыиыи баар иһэрбиттэи эмэи улахан туулуутаах.

Автор фотота.

